

Dieu et mon Droit.

ZATURDAG 21 AUGUSTUS.

AMSTERDAM, 20 Augustus.

Dit blad verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden franko p. p. f 5.50.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

(1) Bereikt de prins van Oranje eerstdaags zijne geheele en volledige meerderjarigheid of blijft hij in civiel-rechterlijken zin minderjarig? Dit is eene vraag aan de orde van den dag. Verscheidene dagbladen bemoeijen er zich mee; eene dissertatie daarvoor, eene brochure daartegen verschenen in druk. Ofschoon niet gewoon juridieke vraagstukken te behandelen — verklaren wij ronduit niet te begrijpen, hoe de vermoedelijke erfgenaam van de Kroon, bij vervulling van achttienjarigen ouderdom, minderjarig zou blijven. Hij ontvangt een jaarlijksch inkomen uit 's lands kas (art. 33 Grondw.); hij heeft van regtswege zitting in den Raad van State (art. 12 Grondw.); hij wordt van regtswege Regent (art. 46 Grondw.) en voor hem is eene onder-voogdij-stelling onmogelijk (art. 34, 40 en 44 Grondw.). Het gratis advies ter deze zake van zeker kandidaat in de regten (schrijver der "Bedenkingen tegen" enz.) tot handhaving komt ons vrij absurd voor. Het beweerden toch dat alle burger-gelijk zijn voor de wet en daarom de prins van Oranje — gelijk ieder burger — eerst op drie-en-twintigjarigen leeftijd meerderjarig wordt, houdt geen steek. De gelijkheid bestaat alleen in het opvolgen der wet; doch die wet kan ongelijkheid daarstellen en doet zulks dikwijls. Een voorbeeld slechts uit velen. De procureur-generaal bij den Hoogen Raad wordt voor zijn leven aangesteld (art. 133 Grondw.). De Hooge Raad kan waarschuwen en vermanen de ambtenaren van het Openbaar Ministerie, aan wien enachtzaamheid of wangedrag wordt tenlaste gelegd, *mits na verhoor van den procureur-generaal* of op *requisitie van den Hoogen Raad* (art. 108 Grondw.). Wat moet nu gebeuren indien zoednig procureur-generaal zelfs zijn pligt vergeet? Wat recht heeft die gelijkheid zelf — men twist over de meer- of minderjarigheid alsof het heil van den Staat er van afhangt, als dan die kwestie zoo belangrijk? Ook dit geloven wij niet.

Verbondenheid tusschen vader (als voogd) en zoon zijn van huishoudelijken aard en kunnen niet worden gekoppeld op het terrein van publiek belang. De vraag derhalve lost zich hierin op. In geval van burgerlijke minderjarigheid kan door den Prins, zoodanig systeem minzins vaders, geen huwelijk worden aangegaan, en is hij civiel niet aansprakelijk voor gesloten over-eenkomsten, zich op de exceptie van minderjarigheid kunnende beroepen. Bij meerderjarigheid echter bestaat mogelijkheid tot eene onberadene echtvereniging en onmogelijkheid om te ontduiken de praestatie van verbindingen.

In geen geval is een onverstandige echt of eene van praestatie te verwachten. De Grondwet, het inkomen van den Prins van Oranje verdubbeld (art. 33), verduert voor het huwelijk des Koning gemeen overleg der Staten-Generaal, zonder welk overleg de kinderen uit zoodanig huwelijk geboren, van den troon verstouwen zijn (art. 12). Mag men veronderstellen dat de Prins, hoe jeugdig ook, eene neiging zou kunnen gevoelen in strijd met en haar stellen boven de eer van zijn geslacht en het geluk van het Vaderland? Evenmin kan men in de verste verte aannemen, dat hij schulden zou maken zonder ze te betalen, en verbindingen zou sluiten zonder ze na te leven.

Hoer Willem I bij proklamatie van 16 Maart 1815 (Staatsbl. N. 27) — zich verlatende op de edele zucht voor burgerlijke vrijheid en onafhankelijkheid het Nederlandsche karakter eigen — de koninklijke waardigheid aanvaardde, werd door hem bepaald dat voortaan de verheerlijking erfgenaam der Kroon den titel van Prins van Oranje zou voeren, omdat die naam, onder welke van Oorlogsvaders aan de zaak der vrijheid zoo menigvuldig diensten bewezen hebben, niet vernietigd zou worden en verdwijnen. Blijven wij dan op dien naam voortruiven en laat ons indachtig zijn, dat al dat geschiedt en goet over de, of niet aanstaande, meerderjarigheid in burgerrechterlijken zin van den vermoedelijken erfgenaam der Kroon in abstracta kwetsend en beleedigend is.

digend is voor Oranje, gelijk het zal blijken in concreto onnoodig en overbodig te zijn geweest.

Zoo als men weet, heeft de vraag: of het recht van boterpacht kompeteerende van den heer van Almelo op landen onder Vriesenveen, door de bepalingen der latere Staatsregelingen ten opzichte der heerlijke regten, was afgeschaft, — aanleiding gegeven tot een proces in Overijssel, gevoerd tusschen den tegenwoordigen heer van Almelo, A. F. graaf van Rechteren Limpurg en W. Nijkamp, landbouwer wonende te Vriesenveen.

Ter aanvulling van vroegere berichten omtrent deze belangrijke zaak, deelen wij het volgende mede: De graaf van Rechteren was in 1851 eigenaar geworden van het huis te Almelo, c. a., benevens de verdere onroerende zaken en regten, den eigenaar van het huis Almelo aankomende, waaronder speciaal die, bekend onder de benaming van boterpacht, te Vriesenveen gelegen. De pachter der landerijen, waarop de boterpacht rustte (W. Nijkamp) bleef nalatig in het voldoen der pacht, waarop de graaf van Rechteren hem voor de arrond. regtb. te Almelo dagvaardde ter voldoening der verschuldigde boterpacht, ten bedrage van 8 ned. of 16 oude ponden. Nijkamp werd bij verstek veroordeeld, doch kwam in verzet, daarbij beweerende, dat de graaf geen bewijs voor het bestaan der gevorderde boterpacht had aangevoerd.

Ten gevolge dezer ontkenning werden o. a. de volgende stukken overgelegd, die tot nu onbekend waren en waaruit het bedoelde recht werd geput: in de eerste plaats, een extract uit het boek van memorien der stad Almelo, vermeldende dat van Hendrik Smit, kerkmeester en Joan Glaessen Vos, meensman van Vriesenveen, als daartoe door 't kerspel speciaal afgevaardigt zijnde aan schepenen en Raedt hebben doen presenteren ende vertoonen twee originele brieven, wazende de een door den anderen getransigeerd, met verzoek, dat dezelve bij haar Edle gevidimeerd ende ad perpetuum rei memoriam alhier geregistreerd mogten worden, 't welk toegestaan ende geschied is in Senatu, den 6 Aug. 1659.

De eerste brief in Francon geschreven, vermeldt dat Johan Joncker tot Almelo en Johanna van Reede, echtelieden, allen Christenen lieden doen verstaan ende betuget openbaar, dat wy by rade onzer borgmannen ende onse vrunde umme sonderlinge Lieve die wy toe den veene hebben ende toe den Buren die nu op die veene wonen, ende noeh hierna uppe wonen soelen ende ook uppe dat voorsch. veene gebetert werde, so hebben wy desen brief gegeven als in woorden hierna beschreven staet, dat sij aan de vrye Vriesen en alle anderen die wonen op het veene, dat gelegen is tusschen de Wedixer Wogste en Bawesbeke, dat veene met synen vryen opghange gunnen te gebruiken, als sie dat van olden hebben gehad ende na dessen dach toe in bezittene were ghewesen, dat een ieder die op voorsch. veenen woont of niet woont, ende die daer eene hoeve lands onder hevet, die zal ons jaarlijks op Sint Martens dach in den winter geven op dat haus te Almelo een emmer botteren by Swollermate, ende wie daer ook ghene volle hoeve en hevet, die sall ons die botter gheven na groetheid ende booringhe syns lands, immer voor elck vierdel lands een vierdel botteren. Gegeven en geschiet in het jaar 1452 op Sinte Cecilia dach der Hilliger Jonkvrouwen.

In de tweede plaats een brief, waarbij Johan van Rechteren tot Rechteren ende Bredenhorst, heer tot Almelo en Vriesenveen ende deszelfs ehvrouwen doen cond ende toe weten, dat zij eenige jaren met de samen-teliehe ingezetenen van 't Vriesenveen, over den aanwinst van verscheidene landerijen ten opgangk uit die veenen daar zelfs aangewonnen, in regtsstrijd zijn geweest voor de landschap Overijssel en derzelve gecon-mitteerden en bij uitspraak van Gedeputeerde Staten dier landschap van 23 April 1630 de ingezetenen voorsch. in 't ongelijk zijn gesteld en gecondemneerd om van ieder hoeve van 16 morgens ongemeten en aangemaekte landen jaarlijks aan den heere Almelo een emmer botteren te betalen, enz., voorbehou-

dens dat de ingezetenen van 't Vriesenveen, ingevol-gelijk van haeren oldenbrieff, alle jaren op Martini, op het huis Almelo den gewoontlijken botterpacht schul-dig en gehouden zullen zijn te betalen.

Ook in deze oorspronk. werd het recht van botter-pacht ontkend, op grond o. a. dat boven-vermelde stukken zouden betrekking hebben tot politieke regten, die de heeren van Almelo, uit kracht hunner heerlijkheid over de ingezetenen van Vriesenveen in oude tijden uitoefenen, en welke door latere staats hervormin-gen zouden zijn afgeschaft. De regtbank te Almelo vereenigde zich met deze bewering niet en handhaafde het recht van boterpacht. Hiervan appell bij het hof van Overijssel, dat het vonnis der regtbank bevestigde en bij zijn arrest o. a. de volgende vragen heeft beslist: 1o. dat het voldoende regtens als bewezen valt te beschouwen, dat het recht van boterpacht op de in den open brief van het jaar 1452 vermelde gronden in de gemeente Vriesenveen, tusschen de Weerdener of We-dener-Woesten en Bawerskerk gelegen, van oude is gevestigd geweest; — en 2o. dat dit recht nog ten hui-digen dage voortdurend kan worden uitgeoefend, o. a. op grond, dat aangenomen, dat de heerlijkheid Almelo van ouds leenhoorig aan de provincie Overijssel is ge-weest, daaruit nog geenszins volgt, dat het recht van boterpacht, aan den heer van Almelo toekomende, deszelfs oorspong uit het leenstelsel of het leenrecht zou hebben ontleend, daar toch dat recht niet door den leenheer is gekonstitueerd, noch de boterpacht door dezen werd genoten; dat het bedoelde recht evenmin als eene impositie of belasting, door den soeverein aan zijne onderdanen opgelegd, valt te beschouwen, terwijl uit den brief van 1452 blijkt, dat de heer en vrouw van Almelo hunne veengronden, onder Vriesenveen gelegen, willende verbeteren, aan de vrye Vriesen, die zich daar hadden nedergezet, het gebruik dier veenen met derzelve opgank hebben gegund, onder betaling eener jaarlijksche boterpacht aan hun huis te Almelo; en datmitsdien voldoende regtens blijkt, dat het ge-vorderd recht van boterpacht op een vryging verdrag of akkoord is gegrond, en dat recht alzoo door de staats-regeling van 1798 en latere wetten niet is afgeschaft.

Een telegrafische dépêche van heden meldt, dat de Parijsche konferentie hare werkzaamheden geëindigd heeft. Er is eene konventie gesloten, waardoor het Parijsch vredesverdrag wordt aangevuld.

Naar wij vernemen zijn er thans bij den Raad van State een aantal wetsontwerpen in behandeling, waarvan er sommige nu en dan reeds zijn opgegeven. Dat is o. a. het geval met het ontwerp nopens de zamenstel-ling der regterlijke magt en het beleid der Justitie, de emancipatie der slaven in West-Indië, het beheer en de verantwoordings der koloniale bestuursinstellingen, de bevoegtingen, de voordragten wegens de spoorwegen zullen eerlang aan dat kollegie worden onderworpen.

Den 7 September a. s., 's voormiddags ten 10 ure, zal ter raadzaal van het muntkollegie te Utrecht, wor-den aanbesteed de levering van 4,000,000 stuks munt-plaatjes voor halve cents, vegende te zamen ruim 7602 Nederl. ponden.

Volgens een brief van 16 dezer, zijn in de gaande dagen uit het wrak van de *Lutine* 179 heele Spaansche matten, 1 halve duizend dito en 1 kwart gouden dubloen.

Gegadigden voor de bevoegting van smid-vuurwerker en wagenmaker die zich voor den tijd van zes jaren willen verbinden om in Oost-Indië werkzaam te zijn, kunnen, wanneer zij hun aanbacht goed verstaan, proe-ven van bekwaamheid afleggen bij 's rijks konstruktie-winkel te Delft. Degenen die goedgekeurd worden, zullen een handgeld verkrijgen van f 200 en met den rang van kanoanier 1e kl. bij een der werkplaatsen in Oost-Indië worden geplaatst.

In de dagbladen van België leest men het volgende artikel: „Het verblijdt ons, aan onze lezers te kunnen mededeelen, dat in de zamenkomst van de bisschoppen van België, op den 4 dezer te Mechelen gehouden, het werk van den heer Beelen, in het Nederduitsch geschreeven en tot titel hebbende: *Grondregels voor het vervaardigen eener nederduitsche vertaling van het Nieuwe Testament*, zonder eenig voorbehoud is goedgekeurd, en dat de schrijver bij een door al de bisschoppen van België ondertekende akte gemagtigd is om eene naar die grondregels vervaardigde vertaling in druk uit te geven. De censoren of nazieners voor de vertaling zullen binnen kort worden benoemd. Daar het werk bijna voltooid is, mogen wij hopen het drukken daarvan weldra te zien aanvangen. Wij vernemen dat de schrijver ophelderende aantekeningen bij zijne vertaling voegt.”

Het antwoord, dat de minister van Binnenlandsche Zaken den 26 Julij, op de bekende aanvraag Suermont, nopens den Zeeuwsch-Limburgschen spoorweg gegeven heeft, heeft de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Middelburg met diep leedwezen vervuld, t welk zij uitdrukt in een door haar aan Z. M. ingediend adres, daarbij op de onregtvaardigheid wijzende, die in het buitensluiten van Zeeland uit het spoorwegnet zou gelegen zijn, en deswege in veelvuldige beschouwingen tredende.

Z. M. heeft aan C. L. Blume vergund het aannemen van het kommandeurskruis der 2de klasse van de Frederiks-orde, hem door Z. M. den Koning van Württemberg geschenken.

De Thermometer teekende heden als volgt:

	graden Fhr.
's morgens 11 ure	78
's namidd. 1	80
3	80

's GRAVENHAGE, 19 Aug. Door den minister van Oorlog is, op aanvraag van heeren parnassius der Ned. Ist. hoofdsynagoge alhier, aan de Israëlitische miliciens, bij de verschillende korpsen van het Ieger dienende, verlof verleend van 5 September a. s. tot 5 Oktober daaraanvolgende, ten einde de in dat tijdvak invallende feesten ten hünnet te kunnen vieren.

ROTTERDAM, 19 Aug. De trein van den Holl. spoorweg, die gisteren morgen ten half tien ure van hier is vertrokken, heeft te Delft een oponthoud onderhouden; doordien de brug aldaar niet goed gesloten was, is de lokomotief uit het spoor geraakt; ongelukken zijn er niet bij gebeurd.

ARNHEM, 19 Aug. Gisteren morgen ten zeven ure vertoonde zich op de rivier voor deze stad het ongewone schouwspel, dat een heer in staande houding op twee waterschouwen van Rotterdam kwam aanvaren. Naar men verneemt heeft deze persoon, zijnde de heer E. Ochser, op zich genomen, om met dit vaartuig, hetwelk hij met eene dubbele roeispaan in beweging brengt, in zeven dagen van Rotterdam stroom-opwaarts naar Keulen te varen en is hij tot heden juist twee dagen van eerstgenoemde stad onderweg geweest, zoodat het te voorzien is dat hij tijdig genoeg de plaats zijner bestemming zal kunnen bereiken, bijaldien hem de krachten bijblijven om zijn vreemdsoortig vaartuig tegen den stroom op te werken. Men spreekt van een tweeden persoon, die hetzelfde kunststuk wil ondernemen.

GOUDA, 18 Aug. Ter kaasmarkt waren aangevoerd 150 ta 160 wagens, wegende pl. m. 60:000 Ned. £. 1e kwal. f 27, 2e kwal. f 17 a f 22 de 100 Ned. £.

19 Aug. De veemarkt van heden was wel voorzien, doch door aanhoudende droogte en schraalte van voeder is niet alles verkocht kunnen worden. Schapen tamelijk aangevoerd, vette wel te plaatsen, magere flauw. Magere varkens iets vlugger te verkoopen.

Goeboter van f 1.16 tot f 1.20 t Ned. £.
Weiboter van f 0.96 tot f 1.00 het Ned. £.

HOORN, 19 Aug. Op de markt alhier werden aangevoerd 384 stapels kaas. Prijs: Kleine Gras f 24.

WORMERVEER, 18 Aug. De aanvoer van kaas ter markt van heden bedroeg 34 stapels. Hoogste prijzen voor kleine f 264 voor middelbare f 231 per 50 N. £. Gisteren te Purmerend: Aanvoer 223 stapels. Hoogste prijzen: voor kleine f 264 per 50 Ned. £; middelbare niet genpteerd.

SCHOONHOVEN, 18 Aug. De weekmarkt was met meer bezoek en ventier. Hennep, waarvan bij de landlieden weinig meer voorhanden is, vond in de laatste dagen voor inlandsche lijnbanden veel vraag, en werd heden aan de whag voor f 17 tot f 18.50 geleverd.

In Weiboter, zoowel als in kaas, wordt minder aandrang bespurd; beide produkten hebben voor exportatie een beduidende vraag, en is de handel in dezelve stil. De vette weiboteren meer gevraagd en eenigzins geldiger.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 19 Augustus. Den 17ⁿ zijn de Keizer en de Keizerin te Saint-Brieuc aangekomen, waar de geestdrift, zekerlijk den hoogsten graad bereikte, immers de ontvangst H.H. M.M. aldaar moet die van elders verte overtroffen hebben.

Gisteren hebben de hooge reizigers den nacht te St-Malo doorgebracht en van avond zullen zij te Rennes, de oude hoofdstad van Bretagne, aankomen.

Slechts aan weinige korrespondenten van dagbladen is het mogen gelukken de reis des Keizers door Bretagne mede te maken, en van die weinigen, welke zoo gelukkig waren, is de korrespondent van den *Morning-Post* buiten de mogelijkheid gesteld om zijne dienst te verrigten, want hij werd in de nabijheid van Lorient in hechtenis genomen, verdacht van den beruchten Bernard te zijn. Na vier en twintig uren achter de traliën te hebben gezeten, ontdekte men de vergissing en hij ontving verlof naar Dinkerken te mogen vertrekken om zijn pas te laten vizeeren.

De Engelschen en Amerikanen, die te Parijs woonachtig zijn, hebben het voornemen opgevat in het industrie-paleis een monsterfeestmaal te geven ter viering der legging van den transatlantischen telegraafkabel.

De bekende tooneelster van het *Théâtre Français*, mad^e Plessy Arnould, is voornemens het tooneel te verlaten en zich aan het kloosterleven te wijden. Ten jare 1854 trad zij het eerst als aktrice op en is nu 39 jaren oud.

In den *Moniteur* leest men een overzicht van de gebeurtenissen in het noordwesten van China, sedert de inname der fortten aan den Pei-ho. Alles wordt er aangewend om de Chineesche overheden tot ernstig gemeende onderhandelingen te dwingen. Gedurende de vierdaagsche vaart stroomopwaarts, welke de drie Engelsche kanonneerbooten den 22ⁿ Mei naar Tientsin aanvingen, welke stad 54 zeemijlen van den mond der Pei-ho ligt, zat de *Coromandel* 32 malen, de *Fusee* eenige malen meer en de *Avalanche* tien malen aan den grond.

Ten einde niet door de jonkenvloot afgesneden te worden, stak men eenige dier vaartuigen in brand, waardoor de overige — omstreeks 600 — gedwongen werden de vlugt te nemen. Daarop hadden de geallieerden Tien-Sin, Peking's graanschuur, in hunne magt. De inname der fortten aan den mond der Pei-ho heeft aen het Chineesche hof geen indruk kunnen maken, daar dit feit in het officieel berigt volgenderwijs wordt voorgesteld:

„De schepen der barbaren vielen den eersten dag de fortten aan; daarbij sneuvelden velen. Maar gedurende den nacht ontstond er een vreeselijke storm, die gepaard was met een springvloed. Die buitengewone vloed overstroomde den oever, en veegde de fortten weg. Ten gevolge daarvan hebben de schepen der barbaren de Pei-ho kunnen opvaren en tot Tien-Sin doordringen.”

De laatste stad zal tot middenpunt der krijgsverrigtingen dienen, in geval men Peking aanvalt. Na de inname van Tientsin voeren de twee gevolmagtigden den stroom op en vestigden zich in een pagode, in de nabijheid der oorlogschepen. Volgens den *Moniteur* hebben de onderhandelingen met de Chinezen doorgaands een vredebevriend karakter. [?]; de nieuwe keizerlijke kommissarissen hebben „onbepaalde volmagt” [?], en alles doet alzoop op een spoedige bevrediging hopen, doch men moet „op zijne hoede zijn”, en om die reden heeft men 1500 man hulptroepen uit het Zuiden ontboden. Ook graaf Putiatin en de heer Reed zijn te Tientsin aan boord van het stoomschip *Amerika* aangekomen. Luidens de laatste berigten in den *Moniteur* had zich een nieuwe Chineesche kommissaris, Ki-ing genoemd, zoo als reeds gemeld is, bij de twee vorigen gevoegd. Het blad houdt de zending van dien verstandigen man [als het waarheid is] voor een tastaar bewijs der vredegezindheid van de Chinezen.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Aug. Volgens uit Bombay ontvangen berigten dd. 19 Julij, had Nena Sahib den weg naar Nepal ingeslagen. Sir Colin Campbell en de gouverneur-Canning waren nog steeds te Allahabad. In het koninkrijk Cashmere heerste eenige gisting, en in de provincie Bekar was het zeer onrustig. In de Benjab was de rust niet gestoord geworden; er waren evenwel twee katalane-regimenten afgedankt en twee Sepeys ter dood gelicht.

De koning van Bekhara had een inval in Khokand willen doen, doch was door Rusland daarin belet, daar die mogendheid verklaard had, Khokand te willen beschermen.

Uit Allahabad wordt, dd. 28 Junij, door een jong officier geschreven, die met de organisatie van een nieuw kavalierie-regiment belast is: 't Is betreurenswaardig te

zien hoe vele soldaten op marsch aan den zonnesteek en beroerte sterven. Honderden zouden dit lot ontgaan zijn, indien de regering den soldaten slechts eene behoorlijke hoofddekking wilde geven, in plaats van de kleine policiemuts, die hen volstrekt niet tegen de zon beschermt.

„Toen ik bij de Bays diende, werden van een detachement van 300 man 22 soldaten en een officier in veertien dagen tijds begraven; alle overleden aan den zonnesteek en beroerte. Er zijn regimenten waarbij de sterfte dagelijks een half dozijn manschappen bedraagt.

Met de mail uit Alexandrië dd. 11 Aug., vernemt men dat er Indische zendelingen in het Ottomaanische rijk zijn gezien, welke men vermoedt dat hun vaderland hebben verlaten om in Europa, Egypte en Klein-Azië muzelmannen ter verdediging hunner zaak te werven.

Het belangrijkste nieuws dat met de mails is aangebragt, komt van de Rode Zee. De kapitein van de *Cyclops*, bevel van het Engelsche goevernement hebbende ontvangen, om naar Djedda te stevenen en een schitterende voldoening voor de daar gepleegde moorden te eischen, met volmagt om naar gelang van omstandigheden te handelen, indien hem die voldoening niet volkomen gegeven werd, heeft gedurende drie dagen de stad gebombardeerd.

Die strenge daad, waarvan het berigt slechts langs telegrafischen weg is ontvangen, vereischt enige verklaring; men had ze nauwelijks mogen verwachten uit hoofde der draling, waarvan men den Engelschen minister heeft beschuldigd, en der besluiten volgens welke het scheen al wilde men aan de Porte-zelve de bestraffing der schuldigen aan den moord der Europeesche konsuls overlaten, onder het toezigt van twee kommissarissen, een Franschen en een Engelschen.

Luidens eene in de *Express* voorkomende dépêche uit Malta zou nu het bombardement het gevolg zijn geweest der onwilligheid van Namik-pacha of van diens luitenant.

Wat er van zij, het beschieten der stad werd niet eerder gestaakt dan bij de komst van Ismail-Pacha, den buitengewonen kommissaris der Porte, die onmiddellijk de doodstraf aan de elf of twaalf bereids veroordeelde gevangenen heeft doen voltrekken; welke straf geëischt door den kommandant Felles van de *Cyclops*, Namik-Pacha tot zoolang wilde uitstellen, dat hij van Konstantinopel nadere instruktien had ontvangen.

De *Times* behelst verscheidene brieven betreffende een oorbiecht, die naar hij zegt, door een Anglikaansche geestelijke te Maidenhead, van een vrouw, welke hare bevalling nabij was, in de afwezenheid van haren echtgenoot zou afgedwongen zijn. In een brief van den Bisschop van Oxford, die geroepen was om de zaak te onderzoeken, wordt bevestigd, dat de fortten overdreden zijn, dat er geen gedwongene oorbiecht heeft plaats gehad, en de beschuldigde geestelijke niets anders heeft gedaan dan een geestelijken pligt te vervullen, door de bedoelde vrouw voor te bereiden tot het onderzoek van haar geweten, ten einde van God de vergiffenis harer zonde af te smaken.

Ondanks 's Bisschops oordeel volhardt de *Times* evenwel in zijne bewering, dat een lid der Anglikaansche geestelijkheid, die, zonder ontboden te zijn, aan het ziekbed eener vrouw verschijnt, in de afwezenheid van haar echtgenoot, om haar nepens haar levensgedrag te ondervragen, een laakbare daad pleegt.

Men kan verzekerd zijn, zegt de *Times* bij die gelegenheid, dat mocht eenig aannemelijk hoofd der Anglikaansche Kerk de kwestie der oorbiecht als niet van zoo veel waarde achten om er bij stil te staan, en spoedig groote gebeurtenissen zouden plaats hebben. 't Is niet een der vraagpunten, waaraan het volk zich weinig stoort en waarvan een Bisschop de aandacht zou kunnen afleiden door de aanhaling van uitdrukkingen uit oude preken.

„In onze geschiedenis bestaat sinds lang een feit, dat bij den eersten oogopslag weinig belangrijk is, doch toeh een opstand te weeg gebragt en den troon der Plantagenets geschokt heeft. De oorbiecht, indien men die ontleent onze Engelsche vrouwen tracht in te voeren, zoudt niet het historische feit, waarop wij doelen, slechts dat onderscheid aanbieden, als dat tusschen de zedelijke en ligchamelijke oorzaken bestaat; die oorzaken zouden het verschil aanbieden van de stuiptrekkingen der Kerk met politieke oproerigheden.”

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 18 Aug. Een feest, welk de fabriekant Borsig, ter viering der voltoojing van de duizendste lokomotief, zijnen werklieden aanbiedt, zal, naar men verneemt, volkomen het karakter van een algemeen volksfeest hebben en een groot deel der bewoners van deze stad naar het nabij liggende Moabiteldorck. De Keulsche Minderer spoorweg is op zeer toevallige wijze in het bezit van de lokomotieven N°. 1, 50, 100 en 1500, in de fabriek van genoemden heer gemaakt, die uit dien hoofde aan den te kennen gegeven wensch der spoorweg-administratie, om ook in het bezit der 1000ste lokomotief te zijn, gehoor heeft gegeven. De spoorweg-

gekleurde, opgesmukte, wanstakige kippen en ganzen." Wij zijn thans gevorderd tot den "Maagden-Martelaressen", om den wille van wier bewerking Vondel de brieven vertaald had van die heidensche vrouwen, welke alleen het geslacht met deze heldinnen gemeen hadden!

Bl. 281, v. 4. Bij "o moeder van 't verblyden" had den titel "Causa nostræ lætitiæ" in herinnering gebracht moeten worden, opdat dit half vaers niet min goed mocht schijnen dan het is.

Bl. 282, v. 21. "Uw titel voor uw naam", zegt de Hr V. L.; eigenlijk zegt dit woord *titel* "in 't voorhoofd Zijner kerken en kooren" meer dan de Hr V. L. vermoedt. Men kent toch onderscheidenlijk den *titel* en den *patroonsnaam* der kerk. Ook is het meer *letterlijk* waar, dat de naam en waardigheid der Moeder Gods wordt uitgesproken niet slechts in de Kerk van Christus, maar ook door de stoffijk gebouwde kerken en wel bijzonder door haar choor — meer bepaald door haar apsis of lucida. Zie onze "Heilige Linie", bl. 125. Bij v. 30, 31 had gezegd moeten worden, dat hier eene toespeeling is op de enger betrekking waarin Maria tot ons staat, enger dan andere Heiligen, ook om reden, dat Maria in dien zin haar "natuur" niet "afgeleit" heeft, dat ze met haar stoffijk hulsel ten Hemel is opgenomen.

Bl. 283, v. 36. Te-recht herkent de Hr Van Lennep hier eene voorstelling uit den "Kruis-bergh"; trouwens die vond men reeds in den "Gijsbrecht", v. 705—708, en in de "Koninglijke Harp" Dl III, bl. 721—723; wel bijzonder in de vv. 214—232 van dit heerlijk gedicht. Zoo mede in vv. 33, 45, 46 van het dankdicht aan den Aartsbisschop van Mechelen, op bl. 619 van dit IVe Dl. In ieder geval komen deze herhalingen laat genoeg voor, om het steeds waarschijnlijker te maken, dat ook de "Kruisbergh" tot omstr. het jaar 40, niet tot 1628 behoort. 't Is jammer, dat Geeraardt Brandt de belangrijkheid der oplossing van al dergelijke vraagstukken niet heeft ingezien. Wij moeten met eindeloze inspanning uit weinige onverbrokkelde letters het zegel-schrift trachten te herstellen en te verklaren — dat in volkomen gaafheid onder de tijdgenoten van Vondel en Brandt berust heeft; en hoe dikwijls meenen we dan nog niet de waarheid gevonden te hebben, waar later misschien blijkt, dat wij met eene verdichting van ons eigen maaksel te doen hadden.

Bl. 285, v. 95—100. Mariaas Hemelvaart en krooning — daarbij zouden Vondel de "schilderijen van Murillo en anderen" voor den geest hebben gestaan. 't Was ons niet bekend, dat men hier in 't Noorden een tafereel van Murillo ten tijde van Vondel gehad heeft, waarop het onthaal werd voorgesteld, dat "Vader Zoon en Geest" in den Hemel aan Maria bereidden. Wel achten wij de middeleeuwse voorstelling ter XVIIe Eeuw bekend, waarop Maria voorkomt, volg. Cant. VIII, 3, gezeten aan de zijde van Christus, door Overbeek in onze tijd nog weêr geschilderd, de Maria-kroonings van Fra Angelico, met voorgangers en volgers: maar eene der hier bekende Mariaschilderijen van Murillo kunnen we in Vondels schets niet te-rug-vinden.

V. 105, 106 van de "Opdraght der Maegdebrieven" luidt aldus:

"Daer juicht het al, wat, van geen vleck geschonnen
Het aenschijn koert naer u, en 't zuiver Lam."

De Hr V. L. teekent hierop aan: "t *zuiver Lam*: vergelijk hier insgelijks de *Openbaring*; — ofschoon daar wel van 't *Lam*, maar niet van *Maria* gesproken wordt. 't Is waar, dat, toen Johannes schreef, de Kerk haar nog niet tot Hemelkoningin had uitgeroepen." — 't Is geoorloofd te vragen, waarom, als de voorstelling, door Vondel hier gegeven niet in de "Openbaring" staat, de "Openbaring" dan wordt aangehaald. Is het om de opinie te plaatsen, dat Joannes de Moeder Gods, die hem tot moeder gegeven was, niet waardig zou gerekend hebben, dat alle zaligen ook naar haar het aanschijn keerden? — Maar het oogenblik om af te wijken van den onthoudingsregel, dien de Hr V. L. zich ten aanzien van kerkleerstukken of kerkgevoelens gesteld had, is ongelukkig gekozen: want, volgens Vondels Kerk, wordt er wel deugdelijk en duidelijk van Maria in de "Openbaring" gewaagd; 2° om het aanschijn naar eene Heilige te keeren, behoeft zij niet tot Koningin te zijn uitgeroepen; 3° die *uitroeping* heeft, in ieder geval, veel vroeger plaats gehad, dan de Hr V. L. vermoedt. Reeds op het IIIe Alg. Concilie in 431 werd immers het Nestorianisme gewonnen en de Gezegendste der Vrouwen bij haren titel van "Moeder Gods" — dat is Moeder van den Koning der Koningen gehandhaafd?

Bl. 286, v. 121, 124. 't Is waar, dat de attributen hier de "Maagden" vertegenwoordigen: maar in de toekenning zijn bij den Hr V. L. enkele fouten ingeslopen. Hij weet zelf wel, dat Caecilia een *orgel*, geen *vogel* heeft; maar de toren van St Barbara (en dit is geen drukfout) wordt aan Pelagia gegeven: dat is eene onbegrijpelijke vergissing. "St Eusebia" komt onder Vondels *begeerten* niet voor, en de duif, die de Hr V. Lennep aan haar geeft, behoort aan Vondels Eulalia.

Bl. 287, had, bij den "Lofzangk" aangeteekend moeten worden, dat het de ook achter hervormde bijbels afzonderlijk voorkomende heerlijke "Magnificat" is, ontleend aan Lucas' Eerste hoofdstuk. 't Is zonderling, dat we later op bl. 354 den zelfden lofzang nog eens vinden, met vermelding van den Evangelist, maar met eene aanmerking op het hier noemen van den Naam van Jesus, die door Vondels eigen verwijzing naar Erasmus (bl. 287) reeds weêrlegd was.

Bl. 291, v. 90, "zom" is *somtijds*, niet *sommigen*.
" 292. Op v. 97, 98 brengt de Hr V. L. eene aardigheid aan van de soort als er meer onder de "Maegdebrieven" door hem gesteld zijn. 't Is jammer dat de Hr V. L. zich daarvan niet heeft kunnen speenen. De onderwerpen zijn zoo ernstig, dat men vooral hier geene min stichtende grapjens wenscht te lezen.

Bl. 302. "Caecilia: 't behoorde *Caecilia* te zijn". De Hr V. L. heeft gelijk. De Duitschers bepalen zich dan ook doorgaands tot *Cecilia*.

Bl. 304, v. 27. Zonder stippen achter dezen regel, is hij niet te verstaan. In 't geheel wint een oud auteur bij onzen tijdgenoot veel, als een deskundige hem voor dien tijdgenoot interpungeert.

Advertentiën.

(492) Men is van meening op Dingsdag den 31 Augustus 1858 en volgenden dag, beide des voormiddags ten 10 ure precies aan de Pastorie der R. C. Gemeente te Sassenheym, ten overstaan van den te Warmond residenten Notaris J. DE CRANE, in het openbaar en om contant gekil te verkoopen:

Een deftige en goed onderhouden **INBOEDEL**, bestaande in Mahonijhouten en andere **Meubelen**, waaronder Boeken- en andere Kasten, Kabinet, Buffet, Trumeau, Eetens, Penant, Speel en andere Tafels, Ledikanten, Canapés, Paresseuse en andere Stoelen, met diverse Zittingen, Pendules, waaronder een met Speelwerk, Spiegels in vergulde lijsten, onderscheidene Lampen, Schilderijen in Olieverw en Platen in lijst en glas, Schotsche en andere Tapijten en Kleeden, wel-

gevulde Bedden met toebehooren, Damaast en a Tafelgoed, Bed- en Huishoudlinnen, Fransch en a Porcelain, fijn geslepen Kristal en Glaswerk, Koper-, IJzer-, Tin-, Blik- en Aardewerk, alsmede twee ijzer Keukenfournuizen.

Voorts eene collectie **Zilverwerk**, waaronder pels, Vorken, Olië- en Azijnstel, Presentetrommel, Tabakspot en Comfoor, Trekpot, Melkkan, Theekist, Lampetjes met onderbladen, Soep-, Salade- en Sauspels, Tafelschellen, Tabaksdoos en meer klein Zilverwerk. Wijders eene Tilburry op vier wielen, Barquette, Wagentje en Boerenwagen, een Paard, Lammeren en omstreeks 6000 ponden best Hooft eindelijk eenige Tuigen, alsmede Stal-, Tuin- en Boegereedschappen, Broeiramen, en hetgeen verder te koop zal worden aangeboden.

Al hetwelk te bezigtigen is op Maandag den Augustus 1858, van des voormiddags 10 tot des middags 3 ure.

NB. De groote Meubelen, het Zilverwerk, de tuigen enz., zullen op Woensdag den 1 September 1858 worden verkocht.

Nadere onderrigting is te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris DE CRANE.

Zoo zult gij Bidden!

Matth. VI. 9.

GEBEDENBOEK VOOR ROOMSCH-KATHOLIEKE
Bijeenverzameld uit de beste oude en nieuwe Gebedenboeken.

Uit het Hoogduitsch vertaald en doelmatig veranderd door C. J. VAN ERP, R. K. P.

Met aanbevelende goedkeuring.

In geperste band verguld op snee 1.50
In Marocco id. 2.50

Dit gebedenboek werd in het jaar 1847 te Leerdam uitgegeven, en is een van de beste gebedenboeken die er bestaan.

BOEKHANDEL VAN G. L. VAN LANGENHUYSEN TE AMSTERDAM.

J. VAN VONDEL'S

ALTAAR GEHEIMNISSEN,

met ophelderende Noten en toelichtende Aanteekeningen van F. J. HOPPENBROUWER te Breda.

Teregt worden de **Altaargeheimnissen** voor een der fraaiste en krachtigste dichtstukken van VONDEL gehouden; de Hoogleeraar VAN KAMPEN noemt het een Meesterstuk, waarin VONDEL zelfs afgetrokkenene geleerde Bespiegelingen, onder zijne handen een dichterlijk kled doet aantemen.

De *opgehelderde noten* en *toelichtende aanteekeningen*, of zoo als de geleerde schrijver in zijne voorrede da noemt, de ophelderende *Commentarius*, is voor het grootste aantal lezers volstrekt noodzakelijk.

De nog voorhanden zijnde exemplaren van dit werk zijn door den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN aangekocht. Hij levert die thans af tegen

f 2.20 in plaats van f 5.—

zoo als het boek bij de uitgaaf heeft gekost. Het is ruim 700 bladz. dik, versierd met een geplaatdrukte titel, met zinnebeeldig vignet, en kerkelijke goedkeuring voorzien.

Belangrijke Prijsvermindering

VAN

EEN ALLERBELANGRIJKST WERK.

Voor f 16 in plaats van f 40.45.

W. W. BILDERDIJK,

GESCHIEDENIS DES VADERLANDS.

(Van de Wording des lands af, tot de Herwinning der Vrijheid in Nov. 1813.)

Uitgegeven door H. W. TYDEMAN, 13 deelen, met een algemeen Register, drie Kaarten en Facsimile.

Dit werk kan nooit meer voor dien prijs herdrukt worden.

De voorraad begint merkkelijk te verminderen.

PHOTOGRAPHIE ARTIKELN.

Machiene voor **PHOTOGRAPHIE** en **STEREOSCOPIE** in alle formaten. Echt Saxisch en andere geprepareerde en ongeprepareerde **PAPIEREN**. Gewone en vele nieuwe soorten **PASSEPARTOUT** en **LJSTEN**, **GOUD** en **ZILVER SCHELPIES**, **VEREDOZEN**, **COLLODIUM**, **NITR. ARGENTUM**. Leggende en staande Gatta Percha en Porcelaine **CUVETTES** en meerder tot dit vak behoorende Artikelen zijn voorhanden in het

MAGAZIJN VAN KANTOORBEHOEFTE (EN GROS)

bij **A. JACOBS**, N. Z. Voorburgwal, Amsterdam.